

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายจรัญ ภักดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๕๓

เรื่องพิจารณาที่ ๕๕/๒๕๕๑

วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๓

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่ ๑ มีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคกฤษฎไทยมั่นคงผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องจะขัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องถูกยุบไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๗ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่ ๑ มีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคกฤษฎไทยมั่นคงผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคการเมืองผู้ถูกร้องได้รับจัดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒ ต่อมามีการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ โดยบทเฉพาะกาล มาตรา ๑๓๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองต้องจัดทำรายงานการดำเนินงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน ที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบ ภายในเดือนมีนาคมของทุกปี หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๐ แจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๑ ซึ่งในการจัดทำรายงานการดำเนินงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองนั้น มาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) บัญญัติให้ ต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ตามข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ร้องได้รับรายงาน การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๑ แต่เมื่อตรวจสอบแล้วพบว่ารายงานดังกล่าวไม่ได้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ซึ่งไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) และไม่ถูกต้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง วิธีการรายงานการดำเนิน กิจการของพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ ผู้ร้องจึงได้อาศัยอำนาจ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง แจ้งให้หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและให้เป็นไปตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) แล้วแจ้งต่อผู้ร้องภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เมื่อครบกำหนดระยะเวลา หัวหน้าพรรคการเมือง ผู้ถูกร้องไม่ได้ดำเนินการจัดทำและแจ้งต่อผู้ร้อง ผู้ร้องจึงมีหนังสือให้หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ชี้แจงภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ แต่ปรากฏว่าหัวหน้าพรรคการเมืองผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการ ให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕)

สำหรับกรณีที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ได้มีการแจ้งการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้ถูกร้องต่อผู้ร้องแล้ว อีกทั้งมีการลาออกจากสมาชิกพรรคการเมืองผู้ถูกร้องของกรรมการบริหาร พรรคการเมืองผู้ถูกร้องทั้ง ๑๓ คน ทำให้ไม่มีกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องที่จะดำเนินการ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ นั้น เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคการเมืองของผู้ถูกร้องดังกล่าว ถือเป็น การเปลี่ยนแปลง รายการตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง (๕) ที่จัดแจ้งไว้กับนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งหัวหน้าพรรคการเมือง

ต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ได้มีการเปลี่ยนแปลง และการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะสมบูรณ์ ต่อเมื่อได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลง จากนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามมาตรา ๔๑ วรรคสองเสียก่อน เมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่า การเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องทั้ง ๑๓ คนดังกล่าว ได้มีการแจ้งการตอบรับ จากผู้ร้อง ต้องถือว่าพรรคการเมืองผู้ถูกร้องยังคงมีหัวหน้าและกรรมการบริหารพรรคการเมือง ที่สามารถดำเนินการเพื่อให้การจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน ที่ผ่านมาเป็นไปโดยถูกต้องและเสนอต่อผู้ร้องได้ ข้ออ้างของผู้ถูกร้องฟังไม่ขึ้น กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบ พรรคการเมืองผู้ถูกร้องได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง ส่วนข้ออ้างอื่นของผู้ถูกร้องไม่จำต้องวินิจฉัย เพราะไม่ทำให้ผลของคำวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงไป

ประเด็นที่ ๒ กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องจะจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องถูกยุบไปตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๗ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๗ ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป นั้น เป็นบทบังคับเด็ดขาดของกฎหมายโดยมิได้ให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นได้ ดังนั้น เมื่อมีเหตุให้พรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องยุบเพราะการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง แล้ว ผู้ซึ่งเคยดำรง ตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ก็ย่อมต้องถูกเพิกถอนสิทธิตามมาตรา ๕๗ ด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงควรมีคำสั่งยุบพรรคกฤษฎิ์ไทยมั่นคงผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และให้ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องจะจดแจ้ง การจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจดแจ้ง

การจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๗

นายจรูญ ภัคดีชนากุล
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ